

מבקשי מקלט אפריקאים בישראל: אי-ליגליזציה , התאגדות ויחסי גזע

ליסה אנתבי-ימיני

תקציר

מבקשי מקלט אפריקאים, מאריתריאה ומסודן, החלו להגיע לישראל באופן מסיבי מאז 2007, וחצו בחשאי את גבול מצרים-ישראל. באותו הזמן, בתגובה להגירה לא יהודית זו, נקטה מדינת ישראל מדיניות של הדרה (באמצעות תהליכי הפללה, הוצאה אל מחוץ לחוק, ניצול כלכלי והפניה לשוליים חברתיים ועירוניים), הפכו מבקשי המקלט למעורבים יותר ויותר בכלכלה הישראלית ובספרות החברתיות; הם גם החלו לאתגר את החברה הישראלית בשאלות של הגזעה, שייכות וקטגוריזציה של הגירה.

למאמר זה שלוש מטרות: א) לבחון כיצד מדינת ישראל מהדקת את גבולותיה הגיאוגרפיים והחוקיים-פוליטיים בניסיון להכיל את ההגירה האפריקאית תוך כדי מניעה של קליטת קבע. ב) לחקור את ההשתתפות הגוברת של מבקשי המקלט בכלכלת ישראל ובחברה הישראלית כמו הדינמיקה של נידות וישראליות בקרב אוכלוסייה זו. ג) לנסות למפות את היחסים המורכבים המתפתחים בין מהגרים אפריקאים חדשים אלה לבין האוכלוסייה האתיופית-ישראלית, המביאים לידי ביטוי שאלות של זהות, אזרחות וצבע.

החומר המוצג במאמר זה מבוסס על עבודת שטח וראיונות שנערכו בישראל בין השנים 2008-2012 עם מבקשי מקלט מאריתריאה ומסודן, וכן עם תושבי ישראל בדרום תל אביב, ישראלים ממוצא אתיופי ומעסיקים ישראלים.

מילות מפתח: מבקשי מקלט. אי-ליגליזציה, התאגדות, יוצאי אתיופיה. ישראל.